

PERKINS

Podręcznik użytkownika

List od Prezesa firmy Perkins

Cieszymy się, że zostali Państwo posiadaczami maszyny brajlowskiej Perkins. Została ona zaprojektowana tak, by powstałe na niej pisma były trwałe i wysokiej jakości. Mamy nadzieję, że będziecie Państwo z przyjemnością korzystać z urządzenia przez wiele lat.

Pierwszy egzemplarz maszyny brajlowskiej Perkins, uważanej przez wielu za najlepszą mechaniczną maszynę dla niewidomych, został wyprodukowany w 1951 roku. Obecnie Perkins jest sprzedawany na całym świecie. Jakość i niezawodność tej maszyny brajlowskiej wynika z ciągłości produkcji i jest odpowiedzią na potrzeby dnia dzisiejszego. W ciągu lat w konstrukcji dokonano jedynie niewielkich zmian.

Początki produkcji brajlowskiej maszyny Perkins miały miejsce w piwnicznym warsztacie Davida Abrahama w miejscowości Watertown w stanie Massachusetts. Przez ponad 50 lat zyskała ona światową sławę za swą jakość i niezawodność, a także przyczyniła się do rozwoju edukacji, umiejętności czytania i pisania oraz niezależności osób na całym świecie.

Z poważaniem,

Steven M. Rothstein, President

Perkins School for the Blind

Rozpakowanie maszyny brajlowskiej

Uprzejmie informujemy, że instrukcję obsługi możesz otrzymać również na taśmie magnetofonowej z firmy *Howe Press*. Jest także dostępna na stronie internetowej www.perkinsbraille.org.

1. Zdejmij osłony styropianowe z boków maszyny brajlowskiej.
2. Obiema dłońmi uchwycić maszynę poniżej pokręteł podajnika papieru i wyciągnij ją z pudełka.
3. Usuń folię pokrywającą maszynę.
4. Do maszyny dołączone są dwa arkusze papieru. Na jednym z nich znajduje się wynik kontroli jakości pisany brajlem i wypukła próbka. Drugi arkusz zawiera przypomnienie o nakładaniu osłony przeciwkurzowej, gdy maszyna nie jest używana.
5. Blisko prawej strony maszyny, na wąskiej półce powyżej klawiszy, znajdują się gumki, które mocują dźwignię karetki do prawego pokręta podajnika papieru. Usuń gumki. (Przeczytaj ustęp **Budowa maszyny**, w którym jest więcej informacji na temat dźwigni karetki i pokręteł podajnika papieru).
6. Delikatnie przyciągnij dźwignię karetki do lewego boku. Jeżeli przesunie się z powrotem do prawego boku oznacza to, że dźwignia karetki musiała się zablokować podczas transportu. Przyciśnij prawy róg do dołu i przyciągnij dźwignię karetki do prawego boku w celu odblokowania.

Na spodzie pudełka znajduje się foliowa torebka zawierająca:

- Instrukcję obsługi w brajlu i czarnodrukową
- Pokrowiec zabezpieczający przed kurzem
- Drewnianą gumkę do ścierania

Przygotowanie

Maszyna brajlowska Perkins posiada roczną gwarancję, którą objęte są wadliwe części i działanie. Jeśli pojawi się problem w pracy maszyny, skontaktuj się z jej dystrybutorem w Polsce, firmą Altix.

ALTIX Sp. z o. o.
ul. Chlubna 88
03-051 Warszawa
tel. +48 22 676 90 30, +48 22 676 90 95
fax. +48 22 676 58 22
www.altix.pl

Pracownicy Altix pomogą rozwiązać zaistniały problem lub prześlą maszynę do producenta w celu wykonania niezbędnych napraw.

Pokrowiec przeciwkurzowy jest wykonany ze sztucznej skóry i posiada podłużny otwór na rączkę. Bardzo ważne jest przechowywanie maszyny w pokrowcu, gdy jest ona nieużywana. Zapobiega to zabrudzeniu i chroni przed kurzem.

Maszyna brajlowska została fabrycznie dokładnie naoliwiona. Proponujemy na początek, abyś przesunął kilkakrotnie w obydwie strony arkusz papieru brajlowskiego, aby w niego wsiąknęły pozostałości oleju. Czynność ta zabezpieczy przed zaplamieniem Twoich pierwszych stron napisanych brajlem.

Prosimy o zachowanie pudełka, w którym maszyna brajlowska została do Ciebie dostarczona. Opakowanie ułatwi odesłanie maszyny w celu ewentualnej naprawy.

Budowa maszyny i podstawowe funkcje.

Poniższy ustęp napisany został z założeniem, że maszyna brajlowska jest skierowana klawiszami do Państwa.

Klawisze. Z przodu maszyna posiada 9 klawiszy. Klawisz odstępu znajduje się po środku. Po lewej stronie od klawisza środkowego znajdują się klawisze do punktów 1, 2 i 3, następnie - klawisz zmieniania

linii. Po prawej stronie od klawisza odstępu znajdują się klawisze do punktów 4, 5 i 6. Na samym końcu znajduje się klawisz cofania (cofacz).

Pokręta podawania papieru. Pokręta umiejscowione są po lewej i prawej stronie maszyny. Wielkość ich jest taka sama i wynosi ok. 2,5cm. Za pomocą pokręteł można wkładać i wyjmować papier z maszyny. Więcej informacji ten temat znajdziesz w ustępie **Wkładanie i wyjmowanie papieru.**

Dźwignie zwolnienia kartki. Na górnej powierzchni obudowy, bardziej z tyłu, znajdują się dwie dźwignie. Jeśli ruszysz jedną dźwignią w przód lub do tyłu, druga dźwignia wykona ten sam ruch. Używane są one do przytrzymywania papieru w odpowiednim położeniu przed załadowaniem go do maszyny.

Wałki do papieru. Po lewej i prawej strony maszyny zamontowano dwa wałki. Służą do wsuwania i wysuwania papieru. Górny wałek wykonany jest z metalu. Założone są na nim w odpowiednich odstępach gumowe uszczelki o przekroju kołowym, które przytrzymują papier. Niżej położony wałek jest pokryty gumą i obraca się, gdy przekręcasz pokrętko podajnika papieru.

Karetką, dźwignią karetki i wytłoczona głowica. Karetką przemieszcza wytłoczoną głowicę wzdłuż papieru. Podczas pisania przesuwa się ona z lewej do prawej strony. Karetkę możesz przesuwać za pomocą dźwigni karetki, która znajduje się na górnej półce powyżej klawiszy. Dźwignia ta posiada specjalny kształt, który został zaprojektowany tak, by móc wygodnie chwytać go trzema palcami. Podczas pisania prawy koniec dźwigni skierowany jest ku górze. W celu przesunięcia karetki w prawą stronę, możesz użyć klawisza odstępu albo lekko przycisnąć dźwignię karetki w dół i przesunąć w prawo. Zatem możesz przesuwać karetkę w dowolne miejsce wzdłuż linii. Aby unieruchomić karetkę, zwolnij nacisk, a dźwignia karetki powróci do początkowej pozycji.

Zauważ, że wytłoczona głowica porusza się, gdy przesuwasz dźwignię karetki. Głowica będzie się przesuwać, gdy dźwignia karetki będzie wciskana do dołu lub będą wciskane klawisze.

Aby upewnić się, że karetką rozpocznie pisanie brajlem od lewego marginesu, polecamy Ci przesuwać dźwignię do lewej strony. Maszyna wyda dźwięk kliknięcia, gdy przesuniesz karetkę, ale nie oznacza to jej

uszkodzenia. Unikaj zbyt silnego trzaskania dźwignią karetki do lewej strony, gdyż może to uszkodzić tłoczoną głowicę.

Pokrętło prowadzenia papieru. To małe chropowate pokrętło jest umiejscowione z tyłu maszyny w otworze w lewym górnym rogu. Jeśli przekręcisz pokrętło w przeciwnym kierunku do ruchu wskazówek zegara, poluzujesz je. Możesz przesunąć nim w otworze, który ma długość ok. 1,27cm. Przekręć pokrętłem zgodnie z ruchem wskazówek zegara, by je docisnąć, gdy chcesz je ustawić.

Aby ustawić lewy margines na pół cala (1,27cm), przesunąć pokrętło prowadzenia papieru całkiem do prawej strony. Dla jednocalowego marginesu (2,54cm), przesunąć pokrętło do lewej strony. Powinieneś również używać tego lewego położenia dla papieru o szerokości 11 ½ cala (29,2cm), jeśli planujesz dziurkować papier lub używasz już podziurkowanego papieru. Jest to szczególnie ważne przy podziurkowanym papierze, ponieważ otwory muszą być położone być mniej niż 19/32 cala (0,6cm) od lewego marginesu. Maszyna brajlowska ma wbudowany czujnik dla górnej krawędzi papieru, by zapobiegać przed zbyt głębokim wkręceniem papieru do maszyny. Jeśli otwory są zbyt daleko od prawej strony, uruchomią one czujnik, wałki zatrzymają się uniemożliwiając wkręcanie papieru do maszyny.

Lewy i prawy ogranicznik marginesu oraz dzwonek. Lewy i prawy ogranicznik marginesu znajdują się w podłużnym otworze z tyłu maszyny. Dzwonek jest umocowany przy końcu prawego marginesu i dzwoni 7 znaków przed końcem linii. Gdy ścisniesz razem płaskie i zaokrąglone części ograniczników marginesów, zwolnisz margines, co umożliwi przesuwanie go w lewo lub prawo.

Zanim ustawisz marginesy, włóż arkusz papieru takiej szerokości, jakiej chcesz użyć w maszynie brajlowskiej. Żeby ustawić dokładnie prawy ogranicznik marginesu, przesunąć dźwignię karetki i tłoczoną głowicę do miejsca, w którym chciałbyś ustawić prawy margines. Upewnij się, że tłoczona głowica jest wciąż na papierze, gdyż może przytrzasnąć się na krawędzi, jeśli jest za daleko prawej strony. Jest to możliwe, gdy płytka pod tłoczoną głowicą jest widoczna z prawej krawędzi papieru. Chwyć i przesunąć prawy ogranicznik marginesu do lewej strony, aż do momentu, gdy już nie będziesz go mógł przesunąć. Potem zwolnij go. Szarpnij nim trochę na lewo i prawo, by upewnić się, że wpasował się na miejsce. Żeby ustawić ogranicznik prawego marginesu, przesunąć tłoczoną głowicę o jeden znak w lewo, w miejsce, w którym chciałbyś rozpocząć każdą linię. Ścisnij i przesunąć lewy ogranicznik marginesu do prawej strony do

momentu, aż nie będziesz mógł nim poruszać, potem go zwolnij. Po ustawieniu marginesów można poruszać karetką na linii, aby się upewnić, że są ustawione prawidłowo.

Wkładanie i wyjmowanie papieru brajlowskiego.

Maszyna brajlowska Perkins jest zaprojektowana tak, by można było używać papieru o szerokości do 29cm i długości do 35cm. Może pomieścić do jednego arkusza grubego papieru brajlowskiego, który ma 7/1000 grubości (między 60 a 100 funtów wagi mierniczej) albo taką samą grubość jak dwie kartki papieru gazetowego. Grubszy papier nie będzie łatwo przechodził pomiędzy wałkami.

Najbardziej odpowiedni jest cienki papier brajlowski lub inny papier, który jest stosunkowo sztywny (w przybliżeniu 60 funtów wagi). Nie można używać papieru komputerowego lub do kopiarki, ponieważ taki papier łatwo się rwie i może się porwać w mechanizmie rolek. Ponadto nie będzie trzymał dobrze punktów brajlowskich.

Przestrzegamy przed używaniem samoprzylepnych nalepek. Korzystanie z nich w maszynie może spowodować problemy. Po jakimś czasie klej z nalepek może nawarstwiać się na wałkach i tłoczonych igłach. Naklejki mogą również odlepić się w maszynie i przylepić do wałków lub innych wewnętrznych części. W przypadku wystąpienia podobnego zdarzenia wskazana jest konserwacja przez wykwalifikowanego serwisanta.

Jeśli chcesz wykonać kopię dokumentu, możesz włożyć jednocześnie dwie sztuki cieńszego papieru brajlowskiego do maszyny. Punkty na dolnym arkuszu będą ostrzejsze niż podczas pisania na pojedynczej kartce, ale obie kopie powinny być czytelne.

Jeśli potrzebujesz użyć innego rodzaju papieru, sprawdź najpierw czy będzie się nadawał. Jeśli masz małe doświadczenie w pisaniu brajlem skontaktuj się z *Howe Press*, w celu uzyskania porad.

Wkładanie papieru

Najłatwiej wkładać papier, gdy pokrętło prowadzenia papieru i lewy ogranicznik marginesu oraz karetki są przesunięte do lewej strony najdalej jak to możliwe. Grubszy papier jest łatwiej włożyć niż cieńszy lub papier z zagiętymi rogami.

W celu włożenia papieru:

1. Pociągnij do siebie dźwignię zwalniania papieru. Możesz użyć jednej lub obu dźwigni. W ten sposób uniesie się metalowa rolka. Teraz możesz wsunąć papier.
2. Przekręć nieco do siebie gałki prowadzenia papieru. Możesz to zrobić jedną lub obiema rękoma. Dociskacz, który przytrzymuje papier, nie zadziała prawidłowo, dopóki pokrętła podajnika papieru są w tym położeniu. Papier może wyjść przez otwór z przodu maszyny i możesz spróbować wkręcić go, jeśli pokrętła nie są w prawidłowej pozycji.
3. Umieść papier na półce poniżej tłoczony głowicy.
4. Wsuń papier pod tłoczoną głowicą i pomiędzy wałki. Prawdopodobnie będziesz musiał użyć obu rąk, żeby uchwycić papier po bokach.
5. Przesuń nieco papier na lewo i prawo, by sprawdzić, jak daleko się wsunie, potem przesuń go do lewej strony. Papier powinien prawie dotykać pokrętła prowadzenia papieru i należy go włożyć na głębokość około 1,5cm.
6. Przytrzymaj jedną dłoń papier i przesuń w kierunku od siebie dźwignię zwalniania papieru. Możesz to również zrobić obiema dłońmi.
7. Puść papier. Papier nie powinien się poruszać, jeśli pociągniesz delikatnie za jego koniec – został zaciśnięty w maszynie.
8. Obróć jedno lub oba pokrętła przesuwania papieru. Jeżeli nie chcą się przekręcać, oznacza to, że papier został nieprawidłowo włożony. W takim wypadku pociągnij dźwignię zwalniania papieru do siebie i spróbuj jeszcze raz. Obracaj pokrętłami w swoim kierunku do momentu, aż będą nieruchome. Papier powinien potem być wkręcany do maszyny, aż wyjdzie.

9. Wciśnij raz klawisz zmieniania linii (jest to ostatni klawisz z lewej strony maszyny). Czynność ta spowoduje włączenie mechanizmu odstępu liniowego i prawidłowe ustawienie górnego marginesu. Górny margines będzie różny w zależności od długości używanego papieru.

Wymywanie papieru

Możesz wyjmować papier z maszyny przez wielokrotne wciskanie klawisza zmieniacza linii, aż do chwili, gdy papier przestanie się poruszać, albo poprzez przekręcanie do oporu w stronę od siebie pokręteł prowadzenia papieru. Po wykręceniu całego papieru, pociągnij dźwignie zwalniania papieru w swoim kierunku i usuń papier z maszyny. Nie pociągaj dźwigni do siebie, póki papier nie będzie całkowicie wykręcony. Nie szarp ani zbyt mocno nie wyciągaj papieru z maszyny.

Wskazówki przy brajlu.

Kiedy papier zostanie wkręcony, wciśnij raz klawisz zmieniacza linii, karetką znajdzie się na końcu lewej strony. Jesteś gotowy do pisania.

Przedstawiamy kilka wskazówek, które ułatwią ci pisanie:

- Klawisz odstępu będzie poruszać się w górę i w dół, jeśli przyciśniesz inne przyciski.
- Staraj się przyciskać w tym samym czasie wszystkie klawisze poszczególnego znaku. Jeśli przyciśniesz jeden z klawiszy nieco później niż pozostałe, klawisz może się zaciąć.
- Maszyna brajlowska Perkins została tak zaprojektowana, by do wciśnięcia klawiszy wystarczała niewielka siła. Większy nacisk nie wpłynie na wielkość punktów.
- Aby pisanie na maszynie było wygodne, staraj się, by palce były raczej ugięte niż wyprostowane. (Jednakże najlepszą pozycją jest ta, która Ci najbardziej odpowiada).
- Podczas pisania brajlem staraj się przez nieuwagę nie przyciskać palcami innych klawiszy, by nie wytłoczyć niechcianych znaków

- Upewnij się, że po napisaniu każdego znaku wszystkie klawisze zostały w pełni zwolnione. Jeśli nie zwolnisz wszystkich klawiszy, karetką może się nie przesuwac do przodu.
- Jeśli klawisz odstępu został przyciśnięty (nawet nieznacznie), gdy inne klawisze są wciśnięte, może to spowodować zablokowanie wszystkich klawiszy. W celu ich odblokowania przesun karetkę nieco do lewej strony poprzez przyciśnięcie do dołu klawisza cofacza albo lekkie pociągnięcie do tyłu dźwigni karetki.
- Jeśli karetką zacięła się albo porusza się wolno, prawdopodobnie papier został nieprawidłowo włożony. Zakończ linię, potem wykręć papier i załóż go ponownie. Przestrzeń pomiędzy linią, którą ukończyłeś, a nową, zaczęłą po włożeniu papieru, może nie być właściwa. Jeśli dokładny odstęp jest ważny, być może konieczne jest napisanie tej strony od początku na nowym arkuszu papieru.
- Jeżeli na danej linii napisałeś już wszystko, co chciałeś, przyciśnij klawisz zmieniający linię i pociągnij karetkę w bok do lewego marginesu. Zauważ, że jeśli piszesz przez cały czas do prawego marginesu, klawisze zablokują się i nie będziesz mógł nic napisać aż do momentu, gdy nie przesuniesz karetki w bok do lewej strony.

Poprawianie błędów pisma brajlowskiego.

Błędy najlepiej jest poprawiać od razu lub po zakończeniu pisania danej strony. Usuń wszystkie niechciane punkty, potem załóż arkusz ponownie i popracuj nad nią, nanosząc konieczne punkty w takiej kolejności, w jakiej znalazłeś błędy. Ponieważ wielokrotne wkręcanie papieru w tył i do przodu może przesunąć papier lub naruszyć ustawienie linii, dlatego dodatkowe znaki są wyżej lub niżej od tych, które są już na linii. Powoduje to trudności w poprawianiu pomyłek. Im częściej przekręcasz papier w tył i do przodu, przesunięcie papieru staje się bardziej zauważalne. Wielkość przesunięcia papieru zależy od grubości i sztywności papieru.

Jeśli znajdziesz punkt, który chcesz usunąć na obecnej linii, przesun karetkę. Płytką pod tłoczoną główką zapewni twarde podłoże do ręcznego usuwania punktu. Zwróć uwagę, że jeśli potrzebujesz zarówno dodać, jak i usunąć punkty na tym samym znaku brajlowskim, najlepiej jest najpierw dodać punkty. Nadpisywanie w miejscu, w którym wcześniej usunąłeś punkty, może je wypchnąć ponownie do góry.

Pielęgnacja i przechowywanie

Kiedy nie używasz swojej maszyny brajlowskiej, pchnij dźwignię zwalniania papieru w kierunku od siebie, następnie przykryj maszynę pokrowcem chroniącym przed kurzem. Kurz wiąże się z olejem, tworząc ścierną papkę, która po pewnym czasie może uszkodzić maszynę.

Nie dopuszczaj do upadku maszyny na ziemię. Chociaż maszyna została zaprojektowana na wieloletnie użytkowanie, to jednak jest to precyzyjny mechanizm, który może być uszkodzony w wyniku wstrząsu.

Maszyna brajlowska została w fabryce gruntownie naoliwiona nieutleniającym się olejem, dlatego nie powinieneś jej sam oliwić. Należy stosować jedynie olej nieutleniający się. Oliwienie powinno być przeprowadzone przez wyspecjalizowanego serwisanta, w przeciwnym wypadku maszyna brajlowska może zostać trwale uszkodzona.

Maszyna brajlowska wykonana jest z aluminium i pokryta zabezpieczającą ją emalią. Chociaż jej powierzchnia jest twarda, to jednak w wyniku uderzenia może odprysnąć. Klawisze, pokrętła i dźwignia karetki wykonane są z twardego plastiku. Mimo że są wytrzymałe, ostre przedmioty mogą je porysować. Obchodź się ze swoją maszyną ostrożnie.

Nie zostawiaj maszyny w gorących pomieszczeniach, przy kaloryferach albo bezpośrednio na słońcu. Guma na spodzie maszyny oraz na wałku podajnika papieru może ulec uszkodzeniu.

Chociaż maszyna brajlowska jest odporna na korozję, unikaj jej nadmiernego zawilgocenia. Narażanie maszyny na działanie płynów może powodować uszkodzenia.

Zabierając ze sobą maszynę Perkins podczas wyjazdów, zalecane jest korzystanie z torby do jej przenoszenia. Specjalna torba transportowa jest do kupienia w *Howe Press* i nadaje się również do przechowywania urządzenia, gdy nie jest ono nieużywane.

Zwrot maszyny brajlowskiej do naprawy

Prosimy nie demontować maszyny ani nie podejmować samodzielnych prób jej naprawy. Serwis urządzenia wymaga przeszkolenia oraz właściwych narzędzi. Maszyna brajlowska składa się z ponad 350

wyjatkowych części, które są bardzo małe. Dla poprawnego działania maszyny części te muszą być włożone dokładnie w właściwe miejsce.

Jeśli masz drobne problemy ze swoją maszyną, skontaktuj się z dystrybutorem w Polsce, firmą Altix, by dowiedzieć się, czy można je rozwiązać bez konieczności odsyłania maszyny. W przypadku, gdy musisz zwrócić maszynę, dołącz notatkę opisującą stwierdzony problem. Upewnij się, że zawarłeś również dane kontaktowe oraz numer seryjny Twojej maszyny. Numer seryjny znajduje się na metalowej blaszce z przodu maszyny, bezpośrednio po klawiszem spacji.

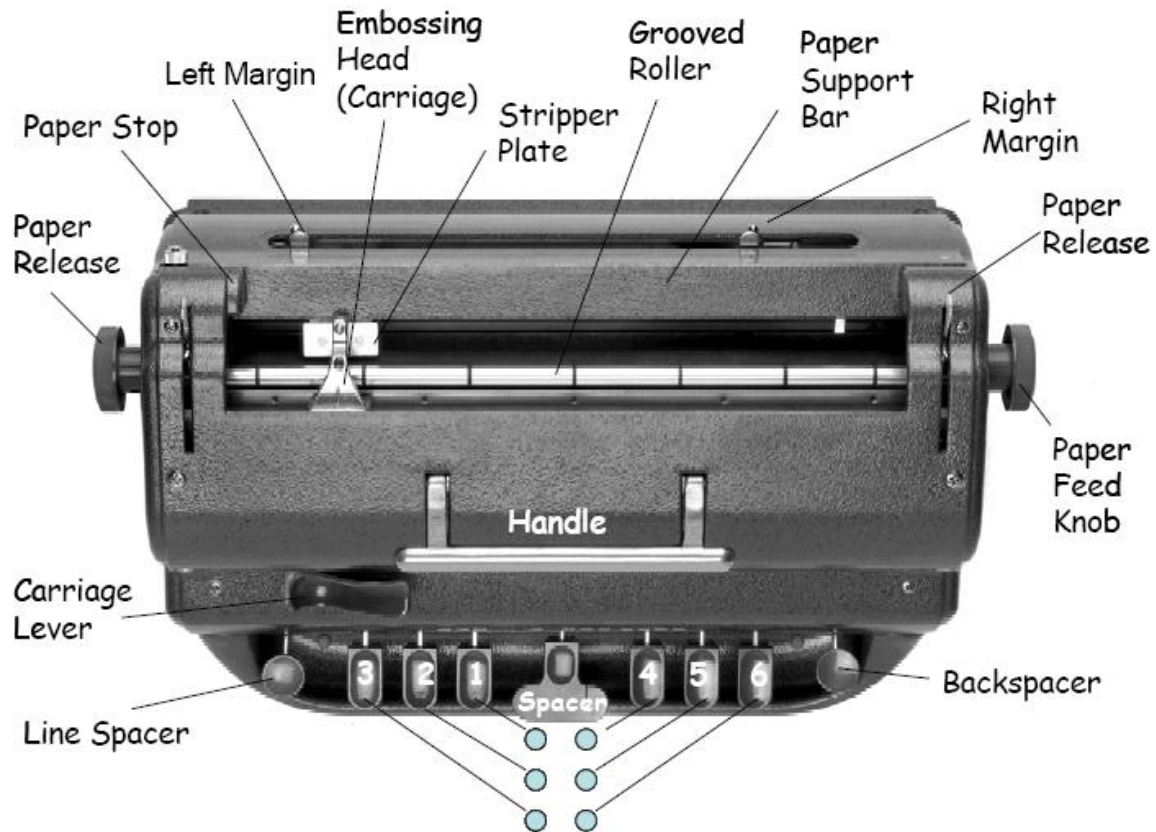
W przypadku stwierdzenia fabrycznej wady, dokonaj zwrotu maszyny w celu wymiany na nową.

Postępuj następująco, aby bezpiecznie zapakować maszynę do przesyłki:

1. Nie przesyłaj do nas osłony przeciwkurzowej lub torby do przenoszenia wraz z maszyną brajlowską.
2. Popchnij dźwignie zwalniania papieru w kierunku od siebie, tak by zmieniły położenie.
3. Przesuń karetkę do prawej strony i zabezpiecz ją, mocując do dźwigni podajnika papieru za pomocą kilku gumek.
4. Jeśli posiadasz oryginalne opakowanie, zapakuj maszynę tak, jak została dostarczona. Jeśli nie, postępuj następująco:
5. Owiń maszynę papierem lub folią.
6. Włóż maszynę do dużego, mocnego pudełka, a po bokach obłóż pogniecionymi gazetami. Szczególnie istotne jest opakowanie pokręteł podajników papieru, ponieważ są nieco wysunięte z obu stron. Nie używaj jako wypełniacza małych opakowań (np. po orzeszkach ziemnych) gdyż mogą dostać się do wnętrza maszyny i spowodować problemy.

Maszynę prześlij pod adres firmy Altix. Gdy tylko maszyna do nas dotrze, zostaną przeprowadzone oględziny, by zidentyfikować problem i dokonać niezbędnej naprawy. Naprawy mogą wymagać odesłania maszyny do producenta. Zdajemy sobie sprawę z niedogodności dla

Państwa, gdy maszyna jest zepsuta, dlatego dokonamy jej naprawy i zwrotu tak szybko, jak będzie to możliwe.

Strzałki na pokrętkach podajnika papieru pokazują kierunek wkręcania i wykręcania papieru.

Tłumaczenie poszczególnych części z rysunku:

- Paper Stop – ogranicznik
- Paper Release – zwalniacz papieru
- Carriage Lever – dźwignia karetki
- Line Spacer – zmieniać linii
- Backspacer – cofacz
- Paper Feed Knob – pokrętło podajnika papieru
- Right Margin – prawy margines
- Paper Support Bar – podpórka papieru
- Grooved Roller – wyżłobiony wałek
- Stripper Plate – zdejmowana płytką
- Embossing Head (carriage) – tłoczona głowica
- Left margin – lewy margines